

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

MILJÖ & PLAN *nytt*

Nyhetsbrev från miljö- och planeringsavdelningen

Nr 4, december 2006

Innehåll

Miljö- och hälsoskydd	1
Miljöövervakning	2
Naturvård	4
Fysisk planering	6
Kulturmiljö	7
Aktuellt från andra myndigheter och samarbetspartners	7

Vänsterspalten

Kalendarium	2
Nya rapporter	3
Remissyttranden	4
Beslut från miljöprövnings- delegationen	5
Personalnytt	5

MILJÖ & PLAN *nytt*

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Tfn 08-785 40 00 (vx)
Fax 08-651 57 50

E-post: fornamn.efternamn@ab.lst.se

Webbplats: www.ab.lst.se

Ansvarig utgivare: Lars Nyberg

Redaktörer: Sindre Langaas,
Ulrika Haapaniemi, Maria Bergström,
Björn Carlberg, Pernilla Nordström,
Britta Roos samt Marie Månsson.

Nyhetsbrevet kommer ut 4 gånger/år.
Nyhetsbrevet finns även på
www.ab.lst.se/miljoplannytt

Nästa nummer är planerat till feb/mars.

Grafisk form: Christina Fagergren och
Monica Burell

Välkommen till ett nytt nummer av Miljö & Plan Nytt!

I detta nummer kan du bland annat läsa
om öronmaneten *Aurelia aurit*, enskilda
avlopp, Stockholms industriella kulturarv,
regionala landskapsstrategier och om nya
naturreservat.

Trevlig läsning och
God Jul & Gott Nytt år!

Foto: Christina Fagergren

Energi - nytt verksamhetsområde

Omställning av energisystemet är ett nytt verksamhetsområde för
länsstyrelserna. Målet är att energin ska användas så effektivt som
möjligt med hänsyn till alla resurstillgångar. Länsstyrelsen i Stock-
holm har inlett arbetet med bättre helhetsgrepp på energifrågorna
som vi möter i många sammanhang – från vindkraft till trafikfrågor.
Länsstyrelsen i Stockholm arrangerade nyligen ett möte där repre-
sentanter för landets länsstyrelser deltog för att diskutera energifrå-
gor och ta del av erfarenheter från det framgångsrika energiarbete
som några länsstyrelser bedriver idag. Även Naturvårdsverket och
Energimyndigheten deltog. I februari/mars fortsätter diskussionerna
vid ett nytt möte.

Kontakt: Soheil Haghbayan, tfn 08-785 54 82.

Miljö- och hälsoskydd

Förorenade områden

Regionalt program/bidrag

Det regionala programmet för efterbehandling av förorenade om-
råden har lämnats in till Naturvårdsverket. Programmet redovisar
bakgrund, strategi och organisation och ett program för de närmaste
fem åren för arbetet med efterbehandling av förorenade områden.
I samband med programmet ansöker Länsstyrelsen om medel
för planerad efterbehandlingsverksamhet och redovisar nyckeltal
som ska utgöra underlag för utvärdering, miljömålsuppföljning och
planeringsunderlag för framtida arbete.

Kalendarium

25 januari

Hur kan vi hitta områden av riksintresse för vindkraft i Stockholms län?

I syfte att på sikt kunna öka vindkraftproduktionen har Energi-myndigheten givit länsstyrelserna i uppdrag att ta fram förslag på områden av riksintresse för vindkraft.

Diskussionsmötet syftar till att under informella former träffas för att tillsammans diskutera potentiella riksområden.

[Läs mer här >>](#)

22 mars

Miljöövervakning i vatten

I samband med världsvattnedagen planeras ett seminarium och inbjudan kommer i januari.

www.ab.lst.se/seminarier

Inventeringar

Inventeringen av varv och hamnar har slutförts och redovisas i en ny rapport. Rapporten har skickats till länets kommuner och andra berörda och kommer snart att finnas Länsstyrelsens hemsida. Inom kort slutförs inventering av massa- och pappersbruk, övrig oorganisk kemisk industri, sågverk och fiberskivetillverkning. Inventeringen av anläggningar för behandling av (miljö-) farligt avfall beräknas slutföras i början av nästa år. Inventeringen av gruvor har blivit försenad. Länsstyrelsen genomför för närvarande också inventeringar av branscherna, verkstads-/ ytbehandlingsindustrier, samt tillverkning av trä- och stenkolstjära och asfaltverk.

Tillsynsprojekt inom förorenade områden

För att få till stånd fler privatfinansierade undersökningar och efterbehandlingar av förorenade områden, genomför Länsstyrelsen ett projekt avseende miljöfarliga verksamheter i drift som Länsstyrelsen har tillsyn över. Projektets syfte är att få in uppgifter för riskklassning enligt MIFO-metodikens fas 1 och prioritering för fortsatt arbete. Länsstyrelsen har tidigare skickat en enkät till berörda verksamheter. Nu pågår en bearbetning av de inkomna svaren med platsbesök och efterföljande riskklassning. Projektet beräknas vara avslutat våren 2007.

På sikt är tanken att de pågående miljöfarliga verksamheterna som ingår i Naturvårdsverkets branschlista, oavsett tillsynsmyndighet, ska genomgå liknande inventering och riskklassning. Miljöförvaltningen i Stockholm genomför ett liknande projekt avseende verksamheter som de har tillsyn över.

Kontakt: Birgitta Swahn, tfn 08-785 51 03.

Inventering av C-anläggningar

För närvarande pågår ett arbete på Länsstyrelsen med att inventera och sammanställa samtliga anmälningspliktiga avloppsreningsverk i länet. Sammanställningen syftar bland annat till att förbättra uppföljningen av de regionala miljömålet "ingen övergödning".

Kontakt: Josefin Andersson, tfn 08-785 43 03.

Svenska miljörapporteringsportalen

Från år 2007 finns det möjlighet att lämna miljörapporter via Svenska miljörapporteringsportalen, SMP. Utbildningar har genomförts under hösten 2006 av Naturvårdsverket. De riktades sig till IPPC/E-PRTR-företag samt tillsynsmyndigheterna. Återstående företag kommer att utbildas under 2007 av Länsstyrelsen och kommuner.

Rapportering via SMP blir obligatoriskt med övergångsperiod på tre år. Första obligatoriska rapporteringen sker på 2010 års uppgifter - våren 2011.

Kontakt: Izabela Johansson, tfn 08-785 40 52.

Miljöövervakning

Bättre koll på enskilda avlopp i Mälardalen framöver?

Med stöd från RTK:s miljöanslag och Mälardalsrådet har Länsstyrelsen under året lett ett förprojekt, VA-GIS, där Mälardalens

Nya rapporter

Vad händer med våra stränder? Deras framtid i våra händer. [Läs här >>](#)

Det industriella kulturarvet - Program för brukande och bevarande (rapport). [Läs här >>](#)

Industrimiljöer - En del av vårt kulturarv (faktablad). [Läs här >>](#)

Trafikbuller och planering, del III. [Läs här >>](#)

Fåglar i Mälaren – Inventeringar år 2006. [Läs här >>](#)

www.ab.lst.se/publikationer

länsstyrelser och ett mindre antal kommuner i varje län har deltagit. Förstudien, som genomförts av Verna Ekologi, syftar till att hitta möjligheter att effektivisera den kommunala hanteringen av information om enskilda avlopp, som är en stor källa till utsläpp av näringsämnen i regionens vatten. Resultaten från förstudien presenterades den 7 november. Under regionens stora VA-möte i Kvicksund kommer resultaten diskuteras bredare och förhoppningsvis leda till uppföljningsinsatser.

Kontakt: Göran Andersson, tfn 08-785 51 26.

Skärgårdens stränder minskar

I Stockholms läns skärgård ökar antalet bryggor snabbt. En ny rapport visar att stränder med en obebyggd strandlinje minskat med 20 procent mellan åren 1960 och 1999. Länsstyrelsen har studerat och jämfört flygfotografier över en längre tidsperiod.

Orörda strandavsnitt har steg för steg naggats i kanterna och exploaterade har fått expandera. Resultaten visar på behovet av ett tillämpat långsiktigt helhetsperspektiv samt kunskap om landskapshistoriken i det fortsatta förvaltandet av den begränsade resurs som länets stränder utgör.

Kontaktperson: Merit Kindström, tfn 08-785 43 23

Stor uppslutning till seminarium om vattenförvaltningen

Runt 65 personer från ett fyrtiotal organisationer samt några enskilda deltog på Länsstyrelsens novemberseminarium om nya vattenförvaltningen. I fokus var frågan hur frivilliga organisationer, branschorganisationer och enskilda påverkas av och kan påverka underlag/beslut som nu tas fram med utgångspunkt i EU:s ramdirektiv för vatten. Magelungens Vänner presenterade hur de arbetar och Länsstyrelsen presenterade läget för länets vatten och hur aktörerna kan få stöd av Länsstyrelsen. [Ta del av presentationerna här >>](#)

Kontakt: Sindre Langaas, tfn 08-785 51 62.

Välbesökt miljömålsseminarium

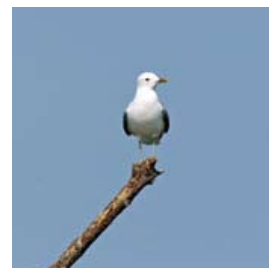
I oktober bjöd Länsstyrelsen in kommunerna till ett dialogseminarium om det fortsatta miljömålsarbetet i länet. Seminariet visade på goda exempel och gav tillfälle till en bra och inspirerande diskussion kring det fortsatta miljömålsarbetet i länet. Seminariet var välbesökt med politiker och tjänstemän från 18 av länets 26 kommuner. Även Landstinget och Naturskyddsföreningen fanns representerade.

[Läs mer här >>](#)

Kontakt: Helen Janelöv, tfn 08-785 51 52 eller Åsa Andreasson, tfn 08-785 51 05.

Skarvar, fågelskär och trutdöd – ny rapport om fåglar i Mälaren

Avstannande bestånd av skarvar, få tecken på fågeldöd men oroande trender för några arter där man försökt jämföra dagens beståndsstorlekar med skattningar av det antal fåglar som häckade i Mälaren på 1970-talet. Det är några av de saker som tas

Fiskmåls. Foto: Thomas Pettersson.

Remissyttranden

Yttrande över inventering av marina naturtyper på utsjöbankar. Naturvårdsverkets rapport 5567, 2006.

Yttrande över remiss av slutredovisning av regeringsuppdrag till Naturvårdsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt angående den oförklarade fågeldöd som har noterats under senare år.

Yttrande över Naturvårdsverkets rapport "Förslag till åtgärder för att säkerställa att signaler från miljöövervakning med mera om påverkan som kan hota miljö".

www.ab.lst.se/remissyttranden

upp i rapporten "Fåglar i Mälaren – Inventeringar år 2006". Inventeringarna har genomförts av länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala, Södermanland och Västmanland tillsammans med Mälarens vattenvårdsförbund. [Läs mer om Mälarens fåglar här >>](#)

Kontaktperson: Mats Thuresson, tfn: 08-785 51 04.

Ovanligt många maneter i Östersjön

Under en period i slutet av september gjordes observationer av ovanligt många maneter av arten örönmanet *Aurelia aurit* i områdena utanför Gotland. Skälet till det stora antalet är en särskilt lyckad förökning i sommar. Maneterna, som inte har naturliga fiender i Östersjön, är ett rovdjur som äter fisklarver. Det ökade antalet maneter kan därför leda till att det lokalt blir minskade mängder av strömming.

Kontakt: Gunnar Aneer, tfn 08-785 52 21.

Fruktade maneter upptäckta i svenska vatten

Forskare har under hösten hittat ett flertal exemplar av den vackra men fruktade amerikanska kammaneten *Mnemiopsis leidyi* i Kosterfjorden och i södra Östersjön. Erfarenheterna från Svarta och Kaspiska havet, där maneten av misstag via fartygs ballastvatten blivit införd, är inte positiva. Den förökade sig där explosionsartat och åt väldiga mängder av fiskars ägg och larver och plankton som är fiskarnas föda. Kammaneten påverkade alla nivåer i näringsväven. Länsstyrelsens Informationscentral för Egentliga Östersjön kommer att följa manetens utveckling i Östersjön. [Läs mer här >>](#)

Kontakt: Helena Höglander, tfn 785 40 39.

Hjortron och plommon i Lagen

Kolonier av den ovanliga kolonibildande cyanobakterien sjöhjortron *Nostoc zetterstedtii*, men även det något vanligare sjöplommonet *Nostoc pruniforme* hittades vid inventeringar i sjön Lagen i augusti i år. Sjhjortronet är en rödlistad art som tidigare endast noterats i länet i Bornsjön och Yngern.

Foto: Mats Thuresson.

Naturvård

Stockholm har fått elva nya naturreservat

Länsstyrelsen i Stockholm har beslutat att bilda elva nya naturreservat. Åtta ligger i Norrtälje kommun, två i Nynäshamn och ett i Upplands Väsby. Totalt omfattar de nya reservaten 790 hektar mark, vilket motsvarar lite drygt två gånger Kungsholmens yta. I de nya reservaten finns skogar och våtmarker med höga naturvärden. Markägarna har kompenseras med ekonomisk ersättning eller bytesmark.

Kornamossen. Foto: Björn Carlberg.

Beslut från miljöprövnings-delegationen

St Jude Medical AB

Tillståndet omfattar produktion av pulsgeneratorer (pacemakers) elektroder, adaptrar och tillbehör på en rumsklassad yta, drift av en steriliseringsanläggning på fastigheten Veddesta i Järfälla kommun.

Nordium AB

Beslut om förlängd provotid till och med den 31 december 2006. År 2005 fick Nordium AB tillstånd att på Tappström 1:71 i Ekerö tillverka hygien- och kropps-vårdsprodukter. Provotiden gäller frågan om slutliga villkor för utsläpp av föroreningar till spillvattennätet.

Görta

Beslut om tillstånd till sortering och mellanlagring av avfall på fastigheten Görta 9:2 i Norrtälje kommun.

AB Demonteringar

Tillstånd till mottagning, mellanlagring och demontering av högst 150 bussar per år och med tillförd mängd farligt avfall av högst 1 000 ton per år på fastigheten Edeby 1:23 i Hölö, Södertälje kommun.

För ytterligare information och kungörelser om miljöfarlig verksamhet. [Läs här >>](#)

Personaltyg

Miljöinformationsenheten

Lena Mathiasson arbetar med samordning av miljömålsuppföljning t o m mars 2007.

Lilia Daianova arbetar halvtid med faktablad om radon t o m årets slut.

Xiomara Holmbäck slutar till årsskiftet.

Liselotte Tunemar slutar den 7 januari 2007.

Naturvårdsenheten

Ulf Birgersson är tillbaka i tjänst efter ett friår.

I Stockholms län finns idag 230 naturreservat. [Översiktskarta över de elva nya reservaten >>](#)

Kontaktpersoner: Björn Carlberg, tfn 08-785 51 13, Örjan Hallnäs, tfn 08-785 49 05 och Charlotta Cristvall, tfn 08-785 42 76.

Samråd ska rädda Norrtäljes skyddsvärda skogar

Skogarna i Norrtälje kommun är unika. Där finns två till fyra gånger mer skyddsvärd skog än genomsnittet både för regionen och för landet. Drygt 10 procent av den privatägda skogsmarken bör därför undantas från avverkning eller brukas skonsamt för att de nationella och regionala miljömålen ska kunna klaras. Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen tagit fram ett förslag till lösning. I slutrapporten presenteras olika vägar för att säkerställa naturvärdena och även tillgodose markägarnas behov. Dessutom föreslås att skötselmetoder utvecklas som kan gynna naturvärdena och samtidigt ge ekonomisk avkastning för skogsägaren. [Läs rapporten här >>](#)

Kontaktperson: Anders Nylén, tfn 08-785 46 08.

Många nya kommunala reservat 2006

Kommunerna i länet har varit flitiga; hittills nio kommunala reservatsbeslut! Värmdö beslutade om sitt första kommunala reservat, Ösbyträsk, som överklagats. Huddinge har beslutat om Trängsundsskogen och Flemingsbergsskogen (överklagat). Stockholm har bildat Nackareservatet i Stockholm, Sätterskogens naturreservat och Igelbäckens kulturresevat.

Lidingö har beslutat bilda Långängen-Elfviks naturreservat, en utvidgning av Långängens naturreservat som också ombildas till kommunalt reservat. Sigtuna har bildat Steningedalens naturreservat och Södertälje Kalkbergets naturreservat.

Fetörtsblåvingen – kanske utdöd?

Inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) berörs i Stockholms län ett nittiotal arter i ett 70-tal olika program. Bland insatserna i år kan nämnas stödodling av bredbandad ekbarkbock, fynd av ny lokal för småsvalting i Mälaren samt ökning av beståndet av Mnemosynefjäril på Rådmansö. Insektsinventering i tåkter har resulterat i fynd såsom klöversobermal, bibagge, och läppstekel. Jätteträdsinventeringen är färdig i flera norrkommuner, Sollentuna, Täby, Danderyd och Österåker. Resultatet från inventeringen av den vackra och starkt hotade fetörtsblåvingen (även ÅGP:s symbol) på gamla lokaler i skärgården blev negativ, kanske är arten utdöd i vårt län.

Kontaktpersoner: Mats Gothnier, tfn 08-785 49 22 och Miguel Jaramillo, tfn 08-785 43 14.

Rovdjursinventering i Södertälje och Nykvarn

Länsstyrelsen planerar en heltäckande inventering av lodjur i Södertälje och Nykvarn i vinter. Inventeringen sker i samarbete med jägareförbunden och utförs av ideella krafter. I övriga delen av länet planeras inventering ske genom uppföljande metoder, så kallad snooking. En heltäckande inventering gjordes i norra delen av länet vintern 2004-2005.

Kontaktpersoner: Eva Hedberg, tfn 08-785 52 17 och Camilla Frisch, tfn 08-785 54 85.

Nya riksintresseområden för vindkraft i länet?

För närvarande finns det ett område av riksintresse för vindkraft i länet. Det ligger i Norrtälje kommun, ute i havet. Länsstyrelsen har fått i uppdrag av Energimyndigheten att ta fram förslag till fler områden av riksintresse för vindkraft. För att få hjälp i det arbetet har Länsstyrelsen skickat ut ett underlagsmaterial på remiss till de kommuner i länet som antas vara mest berörda. Remisstiden är slut den 2 mars 2007. Länsstyrelsen inbjuder också till ett möte den 25 januari om riksintresseområden för vindkraft.

Tidigare under året arbetade Länsstyrelsen med ett regeringsuppdrag som handlade om att hitta möjliga områden till fortsatt utredning för vindkraft. Remisstiden för det uppdraget gick ut den 8 december.

Kontakt: Anna Dominkovic, tfn 08-785 43 53.

Fysisk planering

Ny chef för planenheten vid Miljö- och planeringsavdelningen

Inger Holmqvist har anställts som länsarkitekt och chef för Länsstyrelsens planenhet. Inger, som är landskapsarkitekt, kommer närmast från Haninge kommun där hon arbetat som planchef och miljöstrateg. Dessförinnan har hon också arbetat på Länsstyrelsen under åren 1996-2000. Inger efterträder

tf planchef Claes Halling som fortsätter att arbeta på enheten som "senior advisor". Länsarkitekt Eva Gyllensvärd arbetar på Bostadssekretariatet inom Socialavdelningen. Ansvarsfördelningen mellan Inger och Eva är till stor del given med utgångspunkt i de olika rollerna inom Länsstyrelsen.

Inger Holmqvist. Foto: Marie Månsson.

Trafikbuller och planering, del III

Den nya rapporten utgör resultatet av det arbete som skett sedan Trafikbuller och planering del II utkom. I rapporten redovisas en metod för bedömning av ett stort antal ljudfaktorer vid planering av nya bostäder i bullerstörda lägen, "Ljudkvalitetspoäng". Bedömningen enligt poängsystemet behöver inte användas i alla planer. Ljudpoängsystemet ska kunna användas som en vägledning i planeringen med särskilt utsatta och svårbedömda bullersituationer.

Kontakt: Claes Halling, tfn 08 785 54 19.

Populärt seminarium återkommer

I mars 2006 ordnade Länsstyrelsen ett seminarium för kommunala planhandläggare om överklaganden av kommunala beslut att anta detaljplaner och därmed sammanhängande frågor (5 kap. PBL). Länsstyrelsen planerar att återigen ordna seminarier i detta ämne. Dessa kommer att hållas vid två tillfällen, då samma material går igenom. Preliminärt den 7 februari kl 13.00-16.30 och den 21 februari samma tid. Håll utkik efter en särskild kallelse.

Pilotprojekt regional landskapsstrategi

Länsstyrelsen i Stockholm är ett av sju län som fått i uppdrag av regeringen att ta fram en regional landskapsstrategi. I miljömålspropositionen tas regionala landskapsstrategier upp som ett redskap för att nå miljökvalitetsmålet "Ett rikt växt- och djurliv" liksom för arbetet med åtgärdsstrategin för hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö. Syftet är att utveckla ett instrument som utgår från en helhetssyn på landskapet, där bevarande och brukande är lika viktiga delar. Stockholms läns pilotområde berör framför allt kommunerna Sollentuna, Täby, Danderyd, Upplands Väsby och Vallentuna. Uppdraget ska rapporteras i december 2007.

Kontakt: Pernilla Nordström, tfn 08-785 48 11.

Kulturmiljö

Stockholms industriella kulturarv

Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har tagit fram ett program för brukande och bevarande av det industriella kulturarvet. I programmet redovisas vad som hittills har gjorts och vad som bör göras härnäst. Där diskuteras också förhållningssätt, till exempel när det gäller frågor kring värdering och bevarande.

Samverkan mellan institutioner, ideella föreningar och företag framhålls som en förutsättning för ett lyckat resultat. En central del av programmet är uppbyggt kring olika projekt som syftar till att öka kunskapen om länets industriella arv och hur vi tillsammans med andra aktörer på bästa sätt kan arbeta för att bevara och bruka industrisamhällets miljöer. I anslutning till programmet har också ett kortfattat faktablad tagits fram.

[Läs rapporten här >>](#) [Läs faktabladet här >>](#)

Kontakt: Eva Dahlström Rittsél, tfn 08-785 50 64.

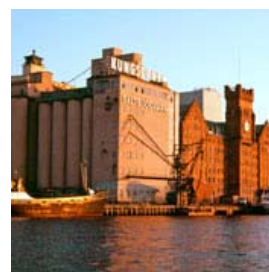

Foto: Stockholms läns museum.

Aktuellt från andra myndigheter

Det har kommit två nya rapporter från Naturvårdsverket.

Förorenade områden och fysisk planering. [Läs här >>](#)

Probabilistisk riskbedömning fas 2. [Läs här >>](#)

